

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 125. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700592898928/facsimile.pdf> (tilgået 08. maj 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

men naar man selv lever afsondret, i Fred og Tankefuldhed, har man Vanskelighed ved at troe Andre for Alvor ifærd med forstyrrende og odelæggende Handlinger. Ud paa Foraaret blev der imidlertid Uro i selve Egnen omkring os.

Der blev talt om, at vi sikkert kunde vente, at Befolkningen i Omegnen vilde forsøge at tage Slottet og plyndre Museet, og jeg indsendte derfor en Beretning, hvori jeg henstillede, om man ikke enten vilde flytte Bibliotheket eller sende Militair til Slottet, da den halve Snes udtjente, tildels gifte, Soldater, som vare her, vel vare tilstrækkelige i fredelige Tider som Politistyrke, men ikke vare en Garnison imod et væbnet Overfald. Forresten beskæftigede jeg mig ikkun løst med denne Sag; jeg var fremmed i Landet, fremmed for Slottets Herre, en ubetydelig Gæst, der havde faaet Lov til at læse i Bibliotheket, og naar jeg til Tak derfor gav et godt Raad i rette Tid, var det vel Alt, hvad man ventede af min Ubetydelighed. Jeg holdt med Italienerne forsaavidt, som jeg af ganske Hjerter forstod og delte deres Smerte over at maatte see fremmede Soldater som Herrer i Landet, at maatte give deres Børn hen til fremmed Krigstjeneste o.s.v. Ei heller var det muligt at komme til en italiensk By og see den skønne Architektur, uden at faae en næsten instinctsmæssig Overbevisning om, at dette Land gjemte ædle Kræfter, der fortjente at komme frem i Frihed og Uafhængighed. Men jeg gjorde forgjæves Forsøg paa at agte det levende Folk i den Grad som dets alvorlige, disciplinerede Overvindere af mere nordisk Race. Det havde endnu ikke viist, at det var dets Alvor at vove det Høieste for at vinde det Høieste, eller at det kunde underordne Individualiteten under Ideen, saa at Massen blev forvandlet til en Organisme. Saalænge jeg lever, vil jeg beholde Antipathi mod den uordnede Masse, hvori den ædle menneskelige Personlighed saagodtsom sporløst forsvinder, og føle Sympathi med Bataillonens, der sluttende sig om sin Fane bliver en ny Slags Personlighed. Og i alt Fald kunde jeg ikke indrømme Befolkningen i Egnen Ret til tage og plyndre Slottet; hvis dets Forsvar havde været betroet til mig, vilde jeg have anset det for min Pligt under lignende Omstændigheder at forsvare det imod mine egne Landsmænd. Men medens jeg var misfornøiet over, at man forsømte at sikre Slottet, betragtede jeg mig selv som en Person, der skulde beskyttes, ikke som En, der havde Noget at gjøre med at beskytte. Jeg kunde gaee omkring og bese Positionen og ligesom drømmende forestille mig,

hvorledes man, hvis man havde den Opgave at forsvare Slottet, kunde udføre Hvervet, hvor man kunde anbringe Skanser, fra hvilke Punkter Fjenden kunde genere, og hvorfra han derfor maatte fordri- ves. Det interesserede mig som en Phantasi, som en Leg, hvori jeg anvendte mine Kundskaber, men hvori min Personlighed ikke var til- stede.

Det var paa en af de Dage, der saaledes hengik i Uvished og For- ventning, at jeg modtog et Brev, som med eet Slag forandrede hele min Skjæbne. Det var hjemmefta og indeholdt den officielle Medde- lelse, at den Mand, som havde taget vor Gaard, han, hvem jeg havde bragt min dode Faders Stævning, var død og havde testamenteret mig Gaarden.

Jeg troede ikke mine egne Øine; jeg har virkelig prøvet, hvad det er at tage sig til Hovedet og føle paa sig selv, om man er vaagen eller ei, og hvergang man har bevist sig selv, at man er vaagen, igen tviv- le, fordi man erindrer, hvor overordenlig skuffende man kan drøm- me. Men naar man ikke skal blive vanvittig, holder det snart op. Livs- kraften eller Bevidstheden finder et Punkt, hvor den miit i det Bøl- gende faaer Fodfæste, og saa først bliver man modtagelig for det hele Choc af Følelser og Tanker, der høre den overraskende Virkelighed til. Jeg var forbauset; men i Forbausesen blandede sig -- hvad skal jeg kalde den Følelse? -- en Slags hellig Rædsel; thi det var min Faders Værk, det var, som om hans Haand i dette Øieblik kjærtegnende, skjøndt død, strøg mig om Haaret. Han havde dog efterladt mig Gaarden med Moders Have, jeg var dog Arvingen alligevel, Arving til hans Ret og hans Ære og hvad han saa dybt og bittert havde lidt for, og Alt var, medens hele Verden forholdt sig taus og hgegyldig, blevet bevist, paadømt og exequeret gennem en Procedure udenfor Jorden.

Men saa kom Glæden, Henrykkelsen over at være i Besiddelse! Det Første, jeg foretog mig, var at skrive til svor Cousine, Frøken Julie, hvem jeg saa længe ikke havde undt Plads i Huset, men som alligevel saa trolig havde taget den Plads ved min Søsters Side, som jeg ikke kunde udfylde. Jeg bad hende betragte min Gaard som sit Hjem, og jeg tilføiede, at hun kunde være sikker paa, det var ikke blot mig, som indbød hende, men at det var overensstemmende med salig Fa- ders Villie. Til Valdeemar og min Søster skrev jeg en lignende Indby- delse, men spurgte tillige, om vi ikke kunde ordne det saaledes, siden